

Zitting 1974-1975

13 407

Wijziging van de Opiumwet en enige daarmee verband houdende bepalingen in andere wetten.

Nr. 6

Voorlopig verslag

Vastgesteld 3 september 1975

De bijzondere commissie voor het drugbeleid¹ belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsontwerp, heeft de eer omtrent haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

De commissie wijst erop, dat in dit verslag niet zelden verwezen wordt naar of aangehaakt wordt bij hetgeen in de nota van 4 januari 1974 betreffende de achtergronden en risico's van druggebruik (Bijlage Handelingen II-11 742, nr. 3) en de over de nota tussen Kamer en regering gewisselde schriftelijke stukken naar voren is gebracht. Gezien de nauwe samenhang tussen de nota en dit wetsontwerp viel dit niet te vermijden.

Leden van de commissie behorende tot de fractie van de V.V.D. spraken er in dit verband hun bevreemding over uit, dat de regering niet eerst de openbare gedachtenwisseling met de Kamer over de nota heeft afgewacht, alvorens met een wetsvoorstel te komen. De Kamer wordt zodoende nog voordat zij tot een definitieve standpuntbepaling is kunnen komen over de beleidsvoornemens van de regering, geconfronteerd met de concrete uitwerking van die voornemens in een wetsontwerp. Dit geeft aldus deze leden, aanleiding tot een verbrokkelde behandeling, aangezien voor de argumentatie van het beleid wordt verwezen naar de nota, terwijl de memorie van toelichting op het wetsontwerp slechts zeer summier is.

I. ALGEMEEN

1. De doelstellingen en strekking van het wetsontwerp

De leden van de fractie van de P.v.d.A. zeiden ervan te hebben afgezien bij dit wetsontwerp 'algemene beschouwingen' te geven omtrent hun standpunt t.a.v. achtergronden en risico's van druggebruik in het algemeen. Zij hadden dat gedaan in het voorlopig verslag inzake stuk 11 742. Uit hetgeen zij daarin naar voren hebben gebracht mag worden afgeleid, dat zij met de intentie, welke uit dit wetsontwerp spreekt, in grote lijnen instemmen. Ook uit een oogpunt van lichamelijke, geestelijke en maatschappelijke gezondheidszorg konden zij zich grotendeels met de door de regering gestelde beleidsvoornemens verenigen.

¹ Samenstelling:

Lamberts (PvdA), Kleisterlee (KVP), Abma (SGP), Voogd (PvdA), Van Leeuwen (ARP), ondervoorzitster, Van Schaik (KVP), Veder-Smit (VVD), voorzitter, Geurfsen (VVD), Van der Lek (PSP), Roethof (PvdA), Verbrugh (GPV), Haas-Berger (PvdA), Van Dam (ARP), Van Leijenhorst (CHU), Du Chatinier (KVP), Van Veenendaal-van Meggelen (DS'70), Honig van den Bossche (BP), Beuker (RKP/N), Coppes (PPR), De Leeuw (CPN), Dees (VVD), Salomons (PvdA), Nooteboom (D'66), Lückers-Bergmans (KVP).

Het gebruik van drugs dient zo ver mogelijk (en deze leden achten zoals uit het vervolg zal blijken meer mogelijk dan de regering) uit de sfeer van strafbaarheid te worden gehaald ten einde de risico's van het gebruik te beperken, terwijl de handel erin niet ernstig genoeg kan worden veroordeeld en aangepakt.

De leden hier aan het woord zeiden teleurgesteld te zijn, dat in de strafrechtelijke positie van de gebruiker geen wijziging wordt voorgesteld, aangezien 'aanwezig hebben' van de onder de werking van de Opiumwet vallende middelen strafbaar blijft en dit 'aanwezig hebben' volgens de memorie van toelichting mede 'aanwenden' (= gebruik) omvat. De wetstekst wint hierdoor niet aan duidelijkheid, nog afgezien van de vraag of het mogelijk is op deze wijze (een zo ruime interpretatie in de memorie van toelichting van de term 'aanwezig hebben' dat daaronder ook gebruik valt) een feit strafbaar te stellen. Is het bovendien niet merkwaardig via een omweg (aanwezig hebben houdt aanwenden in) gebruik in principe strafbaar te laten, hoewel het Enkelvoudig Verdrag (EV) – de regering geeft dat toe – dat niet vereist? Leden van de V.V.D.-fractie vroegen in dit verband, waarom wordt voorgesteld het 'aanwenden' uit de reeks van strafbaar gestelde handelingen te lichten indien dit toch geen wijziging in de strafrechtelijke positie van de gebruiker betekent. Wat is dan wel de bedoeling van het voorstel? Wat is overigens, zo vervolgden de leden van de P.v.d.A.-fractie, de juridische betekenis van de reeds lang in de Opiumwet gehanteerde onnederlandse term 'aanwezig hebben.' Is bezit geen fraaiere term? (Eventueel kan, mocht bezit een te eng begrip zijn, in artikel 1 uiteengezet worden wat onder bezit in de Opiumwet wordt verstaan).

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of hun conclusie juist was, dat het de bedoeling is dat elke gebruiker van welk middel ook, dus in principe vervolgbaar en strafbaar blijft, ook al wordt bij hem geen bezit van 'ongebruikte' middelen vastgesteld, doch dat of van vervolging sprake zal zijn afhankelijk is van het door het Openbaar Ministerie te voeren beleid enerzijds en van de technische mogelijkheid om de aanwezigheid van de desbetreffende stoffen in de lichaamsvloeistoffen aan te tonen anderzijds.

Bij de hier sprekende leden was voorts de vraag gerezen of de voorgestelde uitbreiding van de Opiumwet – door de term 'bewustzijnsbeïnvloedend' te introduceren – betekent, dat niet alleen amfetaminen, maar ook andere producten, die tot nu toe onder 'soft drugs' werden gerekend, onder deze wet, dan wel onder een strenger regime van de wet, kunnen worden gebracht?

Kan de regering, aldus vroegen deze leden, andere voorbeelden noemen waarin een daad, waarmede men uitsluitend zich zelf (mogelijke) schade toe brengt, strafbaar is? Treft de regering b.v. maatregelen om ook het gebruik van tabak en van alcohol (waarvoor zij nota bene reclame via de televisie toelaat!) strafbaar te stellen? Wordt hier, zelfs bij het terugbrengen van misdrijf tot overtreding van het gebruik van henneproducten, niet gediscrimineerd, een discriminatie welke voortvloeit uit het feit dat aan productie en handel in alcohol en tabak belangrijke 'gevestigde' economische belangen zijn verbonden? Wat wordt eigenlijk bedoeld met (blz. 16) 'risico' dat het gebruik van dat middel voor de samenleving kan opleveren? Het valt niet gemakkelijk in te zien welke criteria hier worden gehanteerd. Men kan denken aan risico's in het verkeer, mogelijkheid tot agressief gedrag, kosten verbonden aan het cureren van die gevolgen; maar die risico's zijn ook verbonden aan het gebruik van andere producten, waarvan het gebruik *op zich zelf* niet strafbaar is. De vergelijking met alcohol, vaak kwistig geschonken bij officiële gebeurtenissen door de overheid georganiseerd, dringt zich bij voortdurende op.

De leden van de P.v.d.A.-fractie zeiden in te stemmen met het voorstel, dat thans nog onbekende middelen en middelen met thans nog niet bekende effecten bij algemene maatregel van bestuur onder de wet kunnen worden ge-

bracht, in plaats van bij ministeriële beschikking zoals thans mogelijk is. Zij vroegen of dit uitsluitend voor die middelen geldt die door de Commissie voor verdovende middelen van de Ecosoc als verdovend middel in de zin van het EV worden aangemerkt. Of behoudt de regering zich voor ook nog eigener beweging middelen via algemene maatregel van bestuur onder de Opiumwet te brengen?

De leden van de commissie behorende tot de K.V.P.-fractie zeiden enerzijds in te stemmen met het strengere strafrechtelijk regime ten aanzien van de handel in amfetaminen en drugs met onaanvaardbaar risico, alsmede met het beleid ten aanzien van het eigen gebruik van laatstgenoemde drugs, doch anderzijds ten aanzien van het voorgestelde regime betreffende henneproducten bezwaren te hebben van juridisch-praktische aard, waarop zij in paragraaf 5 nader wilden ingaan. Slechts wanneer de te stellen vragen op een bevredigende wijze beantwoord worden, zullen, aldus de hier sprekende leden, de meeste leden van de K.V.P.-fractie aan dit wetsontwerp hun goedkeuring hechten. Enige leden van deze fractie zeiden evenwel dat zij het sociaal aanvaardbaar maken van het gebruik van drugs absoluut afwijzen en daarmee ook dit wetsontwerp onaanvaardbaar achten.

Leden van de V.V.D.-fractie constateerden, dat de voorgestelde wijziging van de Opiumwet en de daarmee verband houdende wetten een gematigder en enigszins ander karakter dragen, dan oorspronkelijk door de regering in haar nota was aangekondigd. Niet alleen is het gebruik en het bezit voor eigen gebruik van henneproducten in de sfeer van het strafrecht gebleven, en niet daaruit gelicht, maar bovendien bevat het onderhavige wetsontwerp enkele andere wijzigingen, welke betrekking hebben op de bevoegdheid tot het voorschrijven van bepaalde middelen en toepassingen, op de omschrijving van de samenstelling van bepaalde middelen, en ten slotte op het toekennen van de bevoegdheid tot het brengen van middelen onder de werking van de Opiumwet aan de Kroon.

Tot de belangrijkste onderdelen van het wetsontwerp, zo stelden deze leden, behoort het voorstel van de regering om een scheiding aan te brengen tussen de handel in henneproducten enerzijds en de handel in drugs met onaanvaardbaar risico anderzijds, en voorts om de strafbedreiging voor binnenlandse handel in henneproducten te verlichten.

Een ander onderdeel van het wetsontwerp, waaraan deze leden veel belang zeiden te hechten, is het voorstel om het bezit voor eigen gebruik van henneproducten om te zetten van een misdrijf in een overtreding.

Alvorens nader in te gaan op de merites van deze drie zojuist genoemde voorstellen, wilden de hier sprekende leden de gedachtengang die daaraan ten grondslag ligt aan een nadere beschouwing onderwerpen. De regering is van mening, dat het bezit voor eigen gebruik van henneproducten met een lichtere straf kan worden bedreigd en dat daarom ook de binnenlandse handel met een lagere straf kan worden bedreigd.

Afgezien van de vraag of het juist is, om het bezit voor eigen gebruik een lichter strafregime te geven (deze kwestie wensten zij meer uitvoerig te bespreken bij de behandeling van de nota), vroegen deze leden zich af, op welke wijze de regering een onderscheid denkt te maken tussen binnenlandse en buitenlandse handel. Moeten de opsporingsautoriteiten daarbij uitgaan van de verklaring van de verdachte of stelt men zich soms voor een stelsel van certificaten in te voeren? Gaat de regering er voorts van uit, dat de handel in henneproducten, waarvan het bezit verboden blijft, zich zal stabiliseren als de strafbedreiging vermindert, of heeft zij oog voor het feit, dat deze handel menselijkerwijs zal toenemen, zodra de strafbedreiging vermindert? Als de regering deze laatste opvatting huldigt, hoe is dat dan in overeenstemming te brengen met de stelling, weergegeven op blz. 8 van de memorie van antwoord inzake de nota, dat het gebruik van henneproducten niet moet worden bevorderd en de uitspraak op blz. 16 van de memorie van toelichting inzake dit wetsontwerp, dat het gebruik van henneproducten een

niet te verwaarlozen risico voor de samenleving vormt? Het doet overigens merkwaardig aan, dat de export van hennepproducten zwaarder zal worden gestraft dan de zogenaamde binnenlandse handel.

Gaarne zouden genoemde leden van de V.V.D.-fractie een uiteenzetting ontvangen over de wijze waarop de handel in hennepproducten en de handel in heroïne bij voorbeeld zich afspeelt. Bestaan er naar de mening van de regering afzonderlijke handelaars en handelskanalen voor hennepproducten en andere middelen? Of is het zo, dat de zogenaamde groothandel allerlei soorten producten bevat en dat de distributie door afzonderlijke kanalen geschiedt? Deze laatste gang van zaken achtten deze leden in strijd met de constatering, die men herhaaldelijk ontmoet, dat het bij de handelaren gewoon is, om eerst wat onschuldigere middelen aan te bieden en vervolgens door middel van mengsels de gebruiker te wennen aan middelen met grotere risico's.

Deze leden waren overigens van mening, dat in de gedachtengang van het wetsontwerp een te groot gewicht wordt toegekend aan het soort middelen die worden gebruikt, en te weinig gewicht aan de feitelijke samenstelling van het middel, de wijze waarop het wordt toegediend en ten slotte de conditie waarin de gebruiker zich bevindt.

Ten aanzien van het voorstel om de werkingssfeer van de Opiumwet op een zodanige wijze uit te breiden dat de wet ook van toepassing kan worden verklaard op bewustzijnsbeïnvloedende middelen die niet onder de werking van het Enkelvoudig Verdrag zijn gebracht stelden de tot de V.V.D. behorende leden van de commissie, dat de memorie van toelichting op dit belangrijk onderdeel toch wel erg summier is. Wordt de werkingssfeer uitsluitend verruimt om het mogelijk te maken de amfetaminen in de wet op te nemen; is het de bedoeling dat in beginsel alle bewustzijnsbeïnvloedende middelen onder de Opiumwet kunnen worden gebracht? (Het was deze leden opgevallen dat in de memorie van toelichting drie verschillende groepen der psychofarmaca zijn genoemd.) Zij vroegen zich daarbij af of de ruime definitie met betrekking tot de werkingssfeer niet betekent dat bij voorbeeld ook alcohol, slaapmiddelen en ether onder de wet kunnen worden gebracht. Daarover vroegen zij nadere uitleg en opheldering. Wordt de voorgestelde wets-systematiek, waarbij ook stoffen buiten het EV onder de wet kunnen worden gebracht, overigens ook in andere landen toegepast?

In hoeverre wordt er naar gestreefd om de amfetaminen onder het verdrag te brengen?

Zoals in het voorlopig verslag bij de Nota achtergronden en risico's van druggebruik reeds tot uiting is gebracht, erkenden de leden van de fractie van de A.R.P. dat prioriteit moet worden toegekend aan de bestrijding van de grootste risico's. Blijkens de memorie van antwoord inzake de nota verstaan de bewindslieden hieronder – althans bij de ontwikkeling van het beleid –, dat prioriteit wordt toegekend aan maatregelen ter vermindering van het gebruik van de zogenaamde drugs met onaanvaardbare risico's. Afgezien van de maatregelen op het gebied van hulpverlening, waardoor het gebruik door huidige gebruikers kan worden beperkt en op het gebied van de voorlichting, waardoor ook het gebruik door potentiële gebruikers hopelijk wordt voorkomen, speelt naar de mening van deze leden ongetwijfeld ook de strafmaat een rol.

De leden van de A.R.P.-fractie stemden ermee in, dat de 'bewustzijnsbeïnvloedende' middelen voor zover mogelijk worden gebracht onder de werkingssfeer van de Opiumwet en worden gelijkgesteld met drugs met onaanvaardbare risico's, schadelijk als deze middelen kunnen zijn zowel voor de eigen gezondheid als voor de samenleving. Zoals de bewindslieden opmerken, is de wetsstructuur in feite alleen van toepassing op de bewustzijnsbeïnvloedende middelen, die in hoofdzaak of in belangrijke mate binnen de geneeskundige of wetenschappelijke sfeer worden aangewend, terwijl voor verschillende in hoofdzaak in de industrie aangewende middelen de Opiumwet niet geschikt is. Op welke wijze en op welke termijn denken de bewindslieden de aan die middelen verbonden risico's te bestrijden?

De regering acht het voorts met het oog op de preventie noodzakelijk, te bevorderen dat de hoeveelheden van de in omloop zijnde middelen zoveel mogelijk worden beperkt. De leden van de fractie van de A.R.P. beschouwen een meer stringente bewaking van het wettig verkeer van de tot lijst I behorende middelen als noodzakelijk en konden zich vinden in hetgeen de bewindslieden in dit kader voorstellen ten aanzien van de artikelen 4, 6 en 7 van de Opiumwet. Zij vroegen zich echter af, of het geciteerde uitgangspunt ook niet betrekking dient te hebben op de middelen voorkomend op lijst II.

De leden van de fracties van de P.P.R. en de P.S.P. memoreerden dat in het voorlopig verslag inzake de Nota (11 742, nr. 7, blz. 11) de P.P.R.-fractie stelde: 'dat de in de nota gepubliceerde beleidsvoornemens onvoldoende blijken van een consistente toepassing van een strafrechtstheorie op de onderhavige maatschappelijke verschijnselen'. Noch in de betreffende memorie van antwoord, noch in de toelichting bij dit wetsontwerp heeft de Regering getracht in dit gebrek te voorzien. Een voorbeeld geeft de zin: 'Aangezien deze handel steeds meer in de sfeer van de professionele criminaliteit komt te liggen, wordt een verhoging voorgesteld van de strafbedreiging voor delicten die samenhangen met deze onwettige handel'. (blz. 13 memorie van toelichting).

Dit terwijl juist zowel door de P.P.R.-fractie als door de P.S.P.-fractie (voorlopig verslag 11 742, blz. 13) gevraagd werd om een behoorlijke motivering van de dubieuze stelling, dat verhoging van strafbedreiging de professionele criminaliteit ter zake zal terugdringen.

In het voorlopig verslag zei de P.S.P.-fractie hierover (blz. 13): 'Daarbij betreunde de P.S.P.-fractie het, dat uit het standpunt van de Regering moet worden geconcludeerd, dat het gebruik van drugs met onaanvaardbare risico's in de sfeer van het misdrijf zal blijven. Het is juist op dit punt, dat de leden van de P.S.P.-fractie een nader uitgewerkte visie missen over hoe de als zwaartepunt in het beleid genoemde bestrijding van de handel in deze drugs in verband wordt gebracht met de mening van de Regering dat voor het chronisch gebruik gezocht moet worden naar andere middelen dan het strafrecht biedt om de gebruiker de hulp te bieden die hij behoeft.

Juist voor deze groep gelden in sterke mate de bezwaren die aan de strafrechtelijke praktijk kleven: stigmatisering, vastraken in een subcultuur en het afnemen van de kansen op aanvaardbare hulp.' In dit verband stelden de leden van de P.P.R.-fractie (blz. 11): 'In het algemeen is niet duidelijk uit stuk 11 742 nr. 3, welke taak de Regering ziet weggelegd voor strafmaatregelen in haar drugbeleid. Voorgesteld wordt op het ene punt (softdrugs) te decriminaliseren, doch ten aanzien van de handel in harddrugs de strafbedreiging te vergroten. Daartoe 'is er aanleiding', zegt de Regering. Niet wordt beargumenteerd waarom dit middel (het strafrecht) voor dit doel (bestrijding van misbruik van drugs) dienstig is.

Is de Regering niet van mening (met onder meer de Coornhert Liga en de Bond voor Vrijheidsrechten), dat verscherping van de repressie kan 'leiden tot een escalatie van ongewenste effecten'? Tot die effecten behoren: prijsverhoging van harddrugs, zwaardere greep van de georganiseerde misdaad op die handel, kwaliteitsvermindering van de producten, verharding van de criminele sfeer waarin het gebruik zich afspeelt, minder mogelijkheden voor voorlichting, hulpverlening en begeleiding. Is er niet eerder aanleiding tot het onttrekken van handel en gebruik van drugs aan de strafrechtelijke sfeer, om daardoor ruimte te scheppen enerzijds voor technieken van sociale controle die gebruik tegen gaan, en anderzijds voor een regulerende functie van de overheid bij de verstrekking van de middelen met onaanvaardbare risico's aan verslaafden, en daardoor de handel onaantrekkelijk te maken?

Betekent overigens voor de Regering dat haar opzet om 'de verschillen in de gevaarlijkheid der stoffen in de onderscheiden strafbedreigingen tot uiting te (doen) komen' dat aan de omvang van die strafbedreiging ook het morele oordeel van de samenleving over het gebruik van bepaalde stoffen kan worden afgelezen? Zo ja, waaraan wil de overheid een dergelijk moreel oordeel ontleunen?'

Op deze vraagstelling van P.P.R.- en P.S.P.-fracties werd niet direct geantwoord. De in de memorie van antwoord onder 4.1.8 genoemde behoefte aan een juridisch kader ten einde te komen tot 'dwangverpleging' kan moeilijk als antwoord beschouwd worden (11 742 nr. 8 blz. 56). De fracties van de P.P.R. en P.S.P. wilden erop aandringen dat de regering thans bij de voorbereiding van de behandeling van dit wetsontwerp alsnog ingaat op hetgeen in bovenstaande citaten gesteld werd.

De leden van de C.H.U.-fractie waren van mening, dat de meeste van de in dit wetsontwerp aan de orde gestelde zaken reeds in de schriftelijke behandeling van de nota naar voren zijn gebracht. Op een enkel punt wensten zij in dit verslag nader in te gaan.

Afzonderlijke strafbedreigingen worden zo zeiden zij ingevoerd voor overtreding van de verboden tot het binnen respectievelijk buiten Nederlands grondgebied brengen van middelen, aldus de memorie van toelichting. Hoe rijmen de bewindslieden dit met het in ons land heersende rechtsgevoel? Hoe beoordelen zij de geloofwaardigheid met betrekking tot dit punt?

De leden deel uitmakende van de C.P.N.-fractie merkten op, dat in het onderhavige wetsontwerp onmiskenbaar de filosofie valt te onderkennen, dat druggebruik en -handel delicten zijn die repressief kunnen worden bestreden door een verscherpt strafrechtelijk optreden. Naar het oordeel van de C.P.N.-fractie onderscheidt het druggebruik voor zover het gebruik van schadelijke hard drugs betreft zich nu juist van andere delicten door het feit, dat de gebruiker grótere risico's neemt dan welke strafbedreiging ook kan vormen, terwijl er zo gauw als het gebruik chronisch wordt nog slechts de angst voor de gevreesde ontwenningverschijnselen overblijft. Van een preventieve werking kan men zich in die gevallen geen overdreven voorstel-ling maken. Over de handel wordt in het onderhavige ontwerp opgemerkt, dat deze wat betreft schadelijke hard drugs werkterrein is van professioneel bedreven criminaliteit. Ten onrechte wordt naar de mening van de C.P.N.-fractie verondersteld in de memorie dat het risico van een hogere straf hier iets aan zou kunnen veranderen. Een sterk verhard strafbeleid immers zal zich slechts richten tegen de kleine zetbazen en handlangers, terwijl de handel veel aantrekkelijker gaat worden omdat mag worden aangenomen dat de prijzen door de voorgestelde maatregelen aanmerkelijk zullen stijgen, wat juist de harde professioneel-criminele kern zal aantrekken. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat hier geen economisch marktmechanisme werkt waardoor bij stijgende prijs de vraag daalt, omdat de behoefte bij de gebruikers dwingend is.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden deels met instemming, deels met zeer gemengde gevoelens kennis genomen van het wetsontwerp. Waardering ondervond bij hen de gedachte om een zekere differentiatie in strafbedreigingen in te voeren, al zouden zij daarbij niet de weg willen volgen die de bewindslieden bewandelen. Met name het voorstel over de strafbedreiging bij overtreding van het verbod tot gebruik van henneproducten, waarop zij hieronder nog zouden terugkomen, had hen teleurgesteld.

Deze leden zouden gaarne op de volgende specifieke vragen antwoord ontvangen. Hebben de bewindslieden nog een verdergaande differentiatie in strafbedreiging overwogen wat betreft de leeftijd van de overtreders en het feit of zij één of meer veroordelingen achter de rug hebben? Moeten jeugdigen niet speciaal beschouwd worden? Hebben de bewindslieden dan ook de strafsoort van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordelen (vgl. art. 8 onder c Wet Economische Delicten) overwogen?

Dient voorts degene die (zeer) jeugdigen brengt tot het gebruik van drugs niet speciaal strafbaar te zijn?

Achten de bewindslieden het juist om de handel in drugs strenger aan te pakken en het gebruik ervan minder streng nu het laatste mogelijk een toename van de omvang van de handel zal meebrengen?

Achten de bewindslieden hun voorstellen voldoende om opslag bij groothandel e.d. van grote hoeveelheden drugs te voorkomen, met het oog op diefstal b.v.?

De leden van de G.P.V.-fractie hadden met instemming kennis genomen van enkele van de in dit wetsontwerp bepleite maatregelen. Zij doelden daarbij op het invoeren van een strenger strafrechtelijk regime ten aanzien van de handel in amfetaminen en de verhoging van de strafbedreiging voor delicten die samenhangen met de onwettige handel in drugs. Deze leden stemden in met de opvatting dat tot de criteria waaraan bewustzijnsbeïnvloedende middelen moeten hebben te voldoen, willen zij onder de werking van de Opiumwet kunnen worden gebracht, niet slechts de eigen gezondheid van de mens wordt genoemd, maar ook de schade voor de samenleving. Zij vonden hierin een erkenning van het grote gewicht dat moet worden gehecht aan de vooral in de gezinssfeer ontwrichtende gevolgen van het gebruik van verdovende middelen.

2. Het Enkelvoudig Verdrag en het gebruik en bezit voor eigen gebruik van bij dit verdrag aangewezen middelen

Volgens de memorie van toelichting zou het Enkelvoudig Verdrag geen ruimte laten voor volledige decriminalisering van bezit voor eigen gebruik van de bij dat verdrag aangewezen middelen. Weliswaar noemt art. 36 EV gebruik niet als strafbaar feit, waaruit men zou kunnen concluderen dat dan ook bezit voor eigen gebruik niet strafbaar is en dat met bezit in art. 37 EV bedoeld is bezit in verband met illegale handel, doch de artikelen 4 en 33 EV zouden in combinatie met elkaar, aldus de memorie niet toestaan personen in het bezit te laten van 'verdovende middelen' die niet bestemd zijn voor geneeskundige of wetenschappelijke doeleinden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of interpretatie van deze artikelen niet tot een geheel tegenovergestelde conclusie zou kunnen leiden. Kan de regering hun visie delen dat art. 4 EV de algemene regel geeft, dat wil zeggen een verbod van gebruik en bezit van verdovende middelen voor andere dan geneeskundige en wetenschappelijke doeleinden, waarop art. 33EV een uitzondering biedt: bezit is niet toegestaan tenzij met wettige toestemming. In de interpretatie van de memorie van toelichting zou immers art. 33 alleen nog maar eens herhalen wat reeds in art. 4 staat: nl. wetgevende (en administratieve maatregelen) treffen die bezit mogelijk moeten maken?

Deze leden vroegen voorts om bij interpretatie van het EV niet enkel te kijken naar de tekst van de artikelen, doch ook naar de tekst en de ratio van de preambule van het verdrag. De preambule spreekt immers van de bezorgdheid om de gezondheid en het welzijn der mensheid en van de erkenning dat verslaving aan verdovende middelen een ernstig kwaad vormt voor de mens persoonlijk en vele sociale en economische gevaren met zich meebrengt voor de mensheid, welk kwaad voorkomen en bestreden dient te worden, waartoe doeltreffende maatregelen over de gehele wereld genomen moeten worden om het misbruik van verdovende middelen tegen te gaan.

Hoewel men erover kan twisten of misbruik (laat staan gebruik) van met name henneproducten vele sociale en economische gevaren met zich meebrengt en of het niet veeleer zo is dat sociale en economische factoren een oorzaak zijn van gebruik (en zeker misbruik) van 'verdovende middelen' (waaronder dan ook henneproducten), toch leek het deze leden duidelijk dat het doel van het EV is excessen (misbruik, verslaving, sociale en economische ontwrichting) tegen te gaan.

Deelt de regering de mening dat hierin de ratio en het doel van het EV zijn gelegen en dat het op grond daarvan aan de nationale wetgever vrij staat te bepalen waar het straffeloze gebruik en bezit voor eigen gebruik van 'verdo-

vende middelen' eindigt en het strafbare misbruik begint? Die marge zou dan bij hennepproducten ruimer kunnen zijn dan bij drugs met onaanvaardbaar risico, waarbij zij vrijwel miniem zal zijn.

Het leek de leden hier aan het woord belangrijker te handelen in de geest van het verdrag dan volgens de letterlijke tekst van de artikelen (ofschoon zij zoals zij hierboven hoopten te hebben aangetoond ook op grond van enkel de verdragsartikelen meenden tot een andere interpretatie dan de regering te kunnen komen), temeer daar mogelijk met name de hennepproducten, op grond van de kennis die men in 1961 van die producten had, ten onrechte als verdovende middelen in het verdragsregime zijn opgenomen terwijl dat wellicht niet het geval zou zijn geweest ware men aan normaal gebruik van deze producten als genotmiddel meer gewoon geweest en had men de eigenschappen ervan beter gekend. Geeft de regering eigenlijk zelf al niet toe onder punt 1.3. van de memorie van toelichting dat hennepproducten in de opiumwet eigenlijk niet thuishoren, door aan haar uiteenzetting over welke stoffen nu wel en niet (als voorbeeld van de laatste: stoffen met hoofdzakelijk industriële toepassing en genotmiddelen) onder de werkingssfeer van de Opiumwet vallen, als het ware verontschuldiging toe te voegen: 'De handhaving in de wet van hennep en hennepproducten is gebaseerd op internationale verdragsverplichtingen' (zij nepproducten is gebaseerd op internationale verdragsverplichtingen' (zij het dat de regering dan nog een zekere rechtvaardiging voor dat handhaven in de Opiumwet vindt in de mogelijkheid van een hernieuwde belangstelling voor hennepproducten als geneesmiddelen).

De leden van de fracties van P.P.R. en P.S.P. betreurden, dat de regering geen kans heeft gezien de artikels 36, 37, 4 en 33 van het EV zodanig te interpreteren, dat behalve het gebruik, ook het bezit voor eigen gebruik van hennepproducten wordt gedecriminaliseerd. Dit temeer nu van verschillende zijden (o.m. het rapport 'Ruimte in het druggebruik', en de bijdragen van de Coornhert Liga en de Jonge Balie te Amsterdam tijdens de hoorzitting van de bijzondere commissie op 6 maart 1974 (11 742, nr. 4, blz. 6-8) de gedachte wordt opgezet dat het strafbaar blijven stellen van bezit voor eigen gebruik, terwijl tegelijk het gebruik gedecriminaliseerd wordt niet logisch is, een situatie die de verdragspartners niet gewild kunnen hebben. Vinden de bewindslieden niet dat er een vreemde situatie ontstaat, nu de wet in die zin wordt gewijzigd dat wordt toegestaan het gebruik van stoffen die je niet mag bezitten en die je ook nergens legaal kunt krijgen? Het verdrag keert zich tegen de handel, en tegen activiteiten die grensoverschrijdende problemen kunnen veroorzaken. Dat bezit voor eigen gebruik zulke problemen zou veroorzaken is niet vol te houden. Ook de formulering van de artt. 4 en 33 dwingt niet tot deze conclusie. De leden van genoemde fracties stelden dan ook voor art. 3 juncto art. 11 van de Opiumwet zodanig te herformuleren, dat noch de verkoop in kleine hoeveelheden, noch het bezit, noch het gebruik van hennepproducten strafbaar wordt gesteld. Deze onttrekking aan de strafbaarstelling achtten zij 'om wetenschappelijke en geneeskundige doeleinden' (art. 4 EV) zeker verantwoord!

De leden van de C.P.N.-fractie vroegen zich af hoe een interpretatie van het EV door de Nederlandse regering mogelijk is die duidelijk strijdig is met beproefde wetenschappelijke inzichten inzake de aard van verslavingsverschijnselen en de noodzaak van een juiste – niet gedwongen – hulpverlening. Deze vraag klemt te meer, daar de leden van de P.v.d.A.-fractie in het voorlopig verslag naar aanleiding van de nota pleitten voor de decriminalisering van het gebruik van alle verdovende middelen en zelfs voor de legalisering van de handel in hennepproducten. Deze leden namen als vanzelfsprekend aan dat deze standpunten zijn ontwikkeld na grondige bestudering van alle relevante omstandigheden inclusief de door het EV getrokken grenzen.

3. Het onderscheid tussen hennepproducten en drugs met onaanvaardbaar risico

In het wetsontwerp wordt onderscheid gemaakt tussen de zogenaamde drugs met onaanvaardbaar risico en de andere drugs, de hennepproducten. Dit komt o.m. tot uiting in de voorgestelde differentiatie in strafbedreiging. De leden van de fracties van de S.G.P. en het G.P.V. zeiden grote moeite te hebben met deze scheiding.

Reeds de gebruikte terminologie wekt de huns inziens misleidende indruk dat het gebruik van hennepproducten geen noemenswaardige risico's met zich meebrengt. Naar de mening van deze leden bestaat voor een dergelijke voorstelling van zaken nauwelijks grond. Zij wezen er daarbij op dat ook de bewindslieden erkennen (blz. 19 memorie van toelichting) dat de kennis omtrent de risico's van het gebruik van hennepproducten nog onvolledig is.

De leden van de G.P.V.-fractie wezen er op, dat door de handelaren meestal geen onderscheid wordt gemaakt tussen de diverse categorieën drugs en dat slechts markteconomische principes de doorslag geven. Ook dit gegeven maakt, naar de mening van deze leden, dat de scheiding tussen de beide categorieën drugs als enigszins kunstmatig moet worden beschouwd. Moet daarom het verschil in strafbedreiging voor handel in resp. hennepproducten en drugs met onaanvaardbare risico's niet als te groot worden beschouwd?

Hoe is het mogelijk zo vroegen de leden van de S.G.P.-fractie, dat de bewindslieden de hennepproducten rangschikken onder de drugs met aanvaardbare risico's, terwijl de Werkgroep Verdovende Middelen in haar rapport op blz. 65 zegt dat de schadelijkheid van deze producten voor het individu discutabel is? Bovendien heeft het onderzoek van verdovende middelen toch niet stilgestaan. Hebben de bewindslieden ook meer recente gegevens van het wetenschappelijk onderzoek in hun beschouwing betrokken?

Is bij het trekken van de grens tussen aanvaardbare en niet-aanvaardbare risico's rekening gehouden met a) de mogelijke criminogene bijverschijnselen, b) het te verwachten aantal gebruikers van deze producten?

Welk aantal gebruikers achten de bewindslieden aanvaardbaar? Is dat eenzelfde aantal als dat van gebruikers van alcohol en nicotine?

De leden van de C.H.U.-fractie stelden dat een scherpe caesuur tussen drugs met onaanvaardbaar risico en hennepproducten niet gemaakt kan worden. Veeleer is hier sprake van een geleidelijke opklimming in gevaarlijkheid, hetgeen bijvoorbeeld onderstreept kan worden met het regeringsvoorstel, dat een hogere concentratie van hash-olie onder het strengere regime en een lagere concentratie onder het mildere worden gebracht. Is de grens tussen beide niet hoogst arbitrair?

Gesteld wordt, aldus deze leden, dat onder de middelen met een complexe werking op het centrale zenuwstelsel ook tetrahydrocannabinol (b.v. naast lyserginezuur-diethylamide – LSD) gerekend wordt en dat derhalve THC – naar deze leden begrepen – onder de werking van de Opiumwet valt. Maar indien THC geleidelijk aan wordt verdund, komt er blijkbaar plotseling een grens, waarbij de gevaren tot een minimum verminderen. Deze benadering kwam hun dan ook zeer kunstmatig voor. Bovendien staat deze op gespannen voet met de feitelijke gegevens op dit gebied.

Ook de leden van de V.V.D.-fractie vroegen zich af of het op de markt komen van hash-olie het onderscheid tussen hennepproducten enerzijds en stoffen met onaanvaardbaar risico anderzijds niet heeft doen vervagen. Zal dit geen probleem opleveren bij het opsporings- en vervolgingsbeleid?

Deze leden achtten het overigens op zichzelf juist dat de hash-olie uitgesonderd is van de producten, voorkomende op lijst II, gezien de zeer hoge concentraties van werkzame bestanddelen die dit produkt kan bevatten. Zij hadden de hash-olie trouwens niet als zodanig in lijst I kunnen ontdekken,

hoewel dit op blz. 17 van de memorie van toelichting wel wordt gesuggered. Hoe kan een en ander verklaard worden?

Kan de gebruiker zelf met eenvoudige middelen hash-olie (lijst I) bereiden uit henneproducten (lijst II)?

De leden van de fracties van de P.P.R. en P.S.P. betreurden, dat het ontwerp – dat in het teken had kunnen staan van het streven naar decriminalisering op verschillende punten de tegenovergestelde kant opgaat. Behalve de zwaardere strafbaarstelling van de handel in drugs met onaanvaardbaar risico, moet daartoe ook onder meer gerekend worden de overbrenging van hash-olie (tetrahydrocannabinol) naar lijst I. Welke waarnemingen uit de praktijk wijzen op een zodanig risico voor de samenleving, dat aldus hash-olie aan een uitzonderingsregime moet worden onderworpen? De motivering op blz. 16 van de memorie achtten deze leden hoogst ongenoegzaam.

Voorts constateerden de hier sprekende leden, dat het bestaande art. 1, sub j van de Opiumwet minder ver lijkt te gaan in de strafbedreiging dan hetgeen, ingevolge het voorgestelde artikel 3 onder lijst II omschreven staat. Onder deze laatste definitie komt immers thans ook de hennepplant te vallen, ook in de levende, c.q. niet bereide vorm. Als deze constatering juist is, waarom wordt de hennepplant nu plotseling tot de beschermde plantensoorten gerekend, die men zelfs niet voorhanden mag hebben?

De bewindslieden schrijven op blz. 16 van de memorie van toelichting: 'Voor de beoordeling van het risico met het oog op het brengen van een middel onder de werking van de Opiumwet, weegt zwaar het risico dat het gebruik van dat middel voor de samenleving kan opleveren.' De leden van de C.H.U.-fractie vroegen om een nadere verduidelijking van dit citaat. Waarom gaan de bewindslieden, zo vroegen de leden van de fractie van DS'70, hierbij geheel voorbij aan 'het risico van het gebruik van dat middel' voor het individu? Het is toch niet ongebruikelijk dat de wetgever ook het individu tegen zichzelf in bescherming neemt (verplichte autogordels, bromfietshelmen, voorgenomen maatregelen om de schadelijke werking van het roken van sigaretten voor het individu te beperken)?

De bewindslieden stellen: 'Het voorstel om het bezit van een geringe hoeveelheid henneproducten voor eigen gebruik van misdrijf terug te brengen tot overtreding berust onder meer op de overweging, dat het onderscheid in de beoordeling van het risico ook in de wetgeving tot uitdrukking dient te komen, wil deze niet inbceten aan geloofwaardigheid'.

Wie en wat bepalen deze geloofwaardigheid, zo vroegen de leden van de C.H.U.-fractie zich af; waarop is deze gebaseerd? Op zorgvuldig onderzoek? Of is geloofwaardigheid hier zoiets als 'wat men ervan vindt'? Trouwens, wie is die 'men'? Moet daarop het beleid worden afgestemd?

Door wie of wat wordt, zo vroegen de leden van de DS'70-fractie de beoordeling van het risico dat iemand loopt bepaald?

Met betrekking tot de individuele en gemeenschapsrisico's welke met het gebruik van henneproducten gepaard gaan, merkten de leden van de A.R.P.-fractie op, dat zij met genoeg kennis hadden genomen van de mededeling in de memorie van antwoord op de nota dat de minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne contact heeft opgenomen met haar ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat terzake van een wetenschappelijk onderzoek door de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid, zulks als aanvulling en uitbreiding van het onderzoek van het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en – naar deze leden begrepen – ter opvulling van hiaten in de beschikbare kennis.

Toch vroegen deze leden zich af, of de individuele en gemeenschapsrisico's, welke voor de verkeersveiligheid zouden kunnen voortspuiten uit het gebruik van henneproducten, slechts op langere termijn moeten worden opgevangen door specifieke maatregelen. De door de bewindslieden genoemde voorbeelden van thans beschikbare gegevens maken duidelijk, dat juist in verkeerssituaties ook henneproducten kunnen worden gerekend tot drugs met onaanvaardbaar risico. Is het niet mogelijk nu al hetzij in de Opi-

umwet hetzij anderzins één of meer specifieke maatregelen te nemen op basis van de thans beschikbare gegevens? De leden van de A.R.P.-fractie zouden voorts willen aandringen op grote spoed bij de aangekondigde onderzoeken, waaronder met name ten aanzien van de vaststelling van een grens waarboven gesteld mag worden dat een gebruiker van henneproducten onder invloed is; vervolgens zou het volgens deze leden nu reeds zijn geboden, in het kader van preventie en voorlichting met nadruk te wijzen op de gevaren voor het verkeer. Hoe luidt hieromtrent het oordeel van de bewindslieden?

4. De strafbaarstelling van de handel in en het aanwezig hebben van drugs met onaanvaardbaar risico

A. Handel

De leden van de fracties van de P.P.R. en de P.S.P. vroegen zich af of de regering enige rekening houdt met de werkelijkheid van het marktmechanisme in deze branche. De Regering stelt terecht dat deze handel steeds meer het werkterrein wordt van professioneel bedreven criminaliteit. Kan de regering zich voorstellen dat verscherpte strafrechtelijke sancties deze ontwikkelingen eerder bevorderen dan terugdringen?

Immers, de verscherping van de repressie zal prijsopdrijvend werken omdat de tussenhandel kostbaarder wordt. Hierdoor kan de handel alleen nog worden bedreven in het kader van grootschalig opgezette professionele criminaliteit ('Maffia'). Doel zou daarom moeten zijn: het vernietigen van het marktmechanisme door de handel volstrekt onaantrekkelijk te maken. Dit zou kunnen worden bereikt door deze drugs onder controle van regeringswege tegen kostprijs (via apotheek of kliniek) te verstrekken aan verslaafden. Het was deze leden niet duidelijk waarop de regering de mening baseert dat deze verstrekking geen deel uitmaakt van de behandeling. (memorie van antwoord 11 742, par. 4.1.7, blz. 53).

De hier sprekende leden waren er niet van overtuigd dat de bezwaren die aan het Engelse systeem kleven niet zouden kunnen worden ondervangen, indien dit systeem verbeterd en vooral controleerbaar gemaakt zou worden. Bovendien zegt de memorie van antwoord dat de ervaringen sinds 1968 slecht gedocumenteerd zijn, zodat de conclusie die de regering trekt minstens discutabel lijkt.

De handelwijze die deze leden voorstaan heeft nog een voordeel: namelijk dat het criminogene effect van de noodzaak die de verslaafde heeft om zich grote sommen geld te verschaffen om in zijn behoefte te voorzien wordt tegengegaan. Zoals bekend leidt deze noodzaak immers in vele gevallen tot het plegen van meer of minder ernstige al dan niet gekwalificeerde vormen van vermogensdelinquentie.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen, hoe groot de kans is dat een handelaar in drugs met onaanvaardbaar risico gegrepen wordt. Is het apparaat voldoende bemand en bewerktuigd?

Een hoge straf kan – in de gevallen tenminste waarin strafbedreiging enige afschrikwekkende invloed op de dader in spe kan uitoefenen – immers slechts werkelijk die afschrikkende werking hebben indien de kans om gepakt te worden zeer groot is.

Leden van de V.V.D.-fractie konden zich verenigen met de verhoging van de strafbaarstelling voor handel in drugs met onaanvaardbaar risico, mede in het licht van de strafmaxima in de ons omringende landen. Zij plaatsten echter ook hier de kanttekening, dat de onaanvaardbaarheid van het risico van bepaalde drugs niet uitsluitend kan worden afgemeten aan de aard daarvan, doch evenzeer aan de samenstelling van het produkt, de wijze van toediening en de conditie van de gebruiker.

Het voorstel van de regering om tot een aanzienlijk strenger strafrechtelijk regime ten aanzien van de handel in amfetaminen te komen had eveneens de instemming van deze leden. Door deze wijziging kan thans ook op de formeel meest juiste wijze een einde gemaakt worden aan de doorvoer van amfetaminen via ons land, waartegen in het verleden terecht door o.a. de Zweedse regering bezwaar is gemaakt.

Een grondige aanpak van de handel in drugs met onaanvaardbaar risico is naar de mening van de leden van de C.P.N.-fractie slechts mogelijk, wanneer niet het probleem van het druggebruik bij de symptomen, maar bij de oorzaken wordt aangepakt. Pas wanneer het druggebruik en de verslaving kunnen worden teruggedrongen zal de markt zijn aantrekkelijkheid verliezen en zal de professionele harde criminaliteit kunnen worden teruggedrongen. Uit verrichte onderzoeken blijken de oorzaken van drugverslaving te liggen in individuele, psychische en maatschappelijke factoren. De eerste vragen om sterke stimulering van de mogelijkheden tot daadwerkelijke hulpverlening aan individuele verslaafden. Naar het oordeel van de C.P.N.-fractie is via strafrechtelijke vervolging van verslaafden geen adequate hulp te verlenen, omdat deze vervolging slechts de gedwongen opgelegde hulpverlening in diskrediet en in gevaar kan brengen.

Wat betreft de maatschappelijke factoren is uit onderzoeken bekend, dat met name maatschappelijke verschijnselen als werkloosheid, vereenzaming, huisvestingsproblemen en verscherpte uitbuiting, kortom de verschijnselen van ontredde van het huidige maatschappelijk stelsel, een belangrijke rol spelen bij verslaving.

De leden van de C.P.N.-fractie koesterden ernstige twijfels over de wijze waarop het EV door vele landen wordt toegepast en nageleefd. In feite wordt ons land geconfronteerd met een zich toenemend naar hier verplaatsen van de internationale narcoticahandel die bloeit en groeit op een wijze die moeilijk in overeenstemming te brengen is met de voornaamste intentie van het verdrag. De memorie van toelichting spreekt in verband met de grensoverschrijdende handel over 'professioneel bedreven criminaliteit' maar dat is een formulering die meer verhullend is dan verhelderend.

Het is immers een notoir feit, dat de internationale narcoticahandel niet als een crimineel randverschijnsel kan worden opgevat, maar dat deze zich als een gifzwam verspreidt binnen een degenererend kapitalistisch stelsel. Dat deze handel een bron van woekerwinsten is voor grote financieringsgroepen die enorme hoeveelheden heroïne en andere voor de gezondheid funeste stoffen tussen de verschillende landen dirigeren waarbij blijkt dat Nederland steeds meer als sluis functioneert.

Daarbij is overduidelijk geworden dat deze activiteiten direct verbonden zijn met de manipulaties van geheime diensten en daarmee met de staatsapparaten van grote NAVO-mogendheden als de Verenigde Staten en Frankrijk. De CIA en de Franse geheime dienst blijken met name rechtstreeks betrokken bij narcoticatransporten op grote schaal vanuit het Verre Oosten en Turkije, terwijl bij voorbeeld de financiering van het smadelijk verjaagde marionettenregiem in Zuid-Vietnam via de kanalen van de CIA plaats vond met door de opiumhandel verworven fondsen. Het zijn deze activiteiten, die er de voornaamste oorzaak van zijn dat heroïne en andere hard drugs in ons land worden binnen gebracht en dat daarvoor op gewetenloze manier een markt wordt gecreëerd. De funeste gevolgen van de op deze wijze in ons land circulerende hard drugs kunnen slechts afdoende bestreden worden als met alle kracht tegen de hier beschreven praktijken wordt stelling genomen in internationaal verband.

De leden van de C.P.N.-fractie meenden dat zo moet worden opgetreden, wil men de zeer grote geestelijke en lichamelijke gevaren waaraan jonge mensen in ons land worden blootgesteld werkelijk te lijf gaan.

Wat is de regering voornemens te doen in het kader van de Verenigde Naties en van de Wereld Gezondheids Organisatie, zowel als bij de respectieve-

lijke NAVO-regeringen om aan de gesignaleerde praktijken paal en perk te stellen? Slechts in een dergelijk perspectief kan in Nederland een drugbeleid gevoerd worden dat recht doet aan de hier als juist ervaren inzichten, zodat de nu reeds grote, deels helaas onherstelbare schade als gevolg van hard drug-gebruik kan worden ingetoomd en teruggedrongen. Aldus de leden behorende tot de fractie van de C.P.N.

De bewindslieden dragen naar het oordeel van de leden van de DS'70-fractie weinig concrete argumenten aan voor wijziging c.q. handhaving van de strafbepalingen. Het meest concreet zijn de bewindslieden als het gaat om de strafbaarstelling van handel in drugs met onaanvaardbaar risico. De bewindslieden geven een overzicht van de strafmaxima in enkele andere landen. Terecht wordt daarbij vermeld dat bij onderlinge vergelijking voorzichtigheid geboden is. Behalve maxima worden ook de minima aangegeven. Kunnen de bewindslieden een overzicht geven van de jurisprudentie, zoals die zich in de genoemde landen in de laatste vijf jaren heeft ontwikkeld?

Is het niet relevant, zo vroegen de leden van de S.G.P.-fractie, om ook een vergelijking te treffen met de strafbedreiging in landen als China, Turkije, Marokko e.d., dit in verband met de mogelijke aantrekkelijkheid voor handelaren uit die landen om zich in Nederland te vestigen?

De leden van de C.P.N.-fractie kwam het paradoxaal voor, dat de regering de strafbaarstelling van de handel in drugs met onaanvaardbaar risico wil afstemmen op die in enkele nabuurlanden, terwijl de ervaring in die landen toch juist uitwijst dat strafmaximalisering een volkomen onwerkzaam middel is om de internationale professionele handel in te dammen.

Deze leden meenden, dat een dergelijke afstemming op de in sommige andere landen gevolgde praktijken de weg naar ongewenste perspectieven opent. Wat veeleer noodzakelijk zou zijn, is het afstemmen van het Nederlandse beleid op de in ons land opgedane ervaringen en verworven inzichten. Een kardinaal punt daárbij is dat een adequate hulpverlening aan verslaafden door criminalisering van het gebruik in de weg wordt gestaan. De leden van de fracties van P.P.R. en P.S.P. sloten hierop aan met te vragen of er in ons land geen plaats is voor een eigen Nederlands beleid en waar de grenzen van dit beleid liggen.

B. Aanwezig hebben

Voor wat betreft het algehele verbod van bezit voor eigen gebruik van drugs met onaanvaardbaar risico, dat volgens het wetsontwerp een misdrijf oplevert – zij het met een speciale lagere strafbaarstelling van maximaal 1 jaar – waren de leden van de P.v.d.A.-fractie van mening, dat bezit voor eigen gebruik van een nader aan te geven – minieme – hoeveelheid buiten de sfeer van het strafrecht moet blijven, zij het om een andere reden dan bezit voor eigen gebruik van hennepprodukten. De gebruiker van drugs met onaanvaardbare risico's is immers eerder te zien als een patiënt dan als een overtreder van de strafwet. Is de regering het met hen eens dat het onjuist is de mogelijkheid open te laten om iemand, die alleen maar als patiënt te zien is, als een misdadiger te vervolgen en te straffen (afhankelijk van het op een bepaald moment te voeren beleid)?

Nu zegt de memorie van toelichting wel dat in de gevallen waarin het verboden handelen in hoofdzaak aan de verslavingstoestand van betrokkene geweten moet worden het vervolgingsbeleid genuanceerd kan zijn en dat het strafrecht er dan eigenlijk alleen toe dient om een opening te bieden, dat voor verslaafden, die niet uit eigen beweging hulp zoeken een behandeling in gang wordt gezet.

Vindt de regering echter, zo vroegen deze leden, het gebruik van de strafwet in dezen niet een onredelijk middel tot een overigens zeer redelijk doel? Zijn er geen andere mogelijkheden om verslaafden die hulp te verschaffen? Hoe is bij voorbeeld hulpverlening mogelijk aan hen die een poging tot zelfmoord hebben gedaan (tot omstreeks 1800 in Nederland en – indien zij zich niet vergisten – in Engeland nog steeds een strafbaar feit)? Geldt hetzelfde

(onredelijk middel tot redelijk doel) niet ten aanzien van de in de memorie van antwoord inzake de nota neergelegde opvatting, dat bezit voor eigen gebruik van een geringe hoeveelheid drugs met onaanvaardbaar risico als misdrijf strafbaar moet blijven omdat terugbrenging tot overtreding een te grote belemmering zou betekenen voor een doelmatige opsporing van de meer ernstige delicten uit de Opiumwet?

Wat is de mening van deskundigen, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie, ten aanzien van het verplicht laten ondergaan van een behandeling? Is er geen kans dat zo'n verplichting afschrikwekkend werkt en gebruikers in de verborgenheid dringt?

De V.V.D.-leden van de commissie merkten op, dat de lagere strafbaarstelling voor het aanwezig hebben van drugs met onaanvaardbaar risico een uitvloeisel lijkt van dezelfde gedachtengang als het lichter straffen van het aanwezig hebben van geringe hoeveelheden henneproducten. Het onderscheid tussen een geringe hoeveelheid en een niet-geringe hoeveelheid leek deze leden echter bij de onderhavige produkten nog veel moeilijker te maken. Overigens onderschreven zij de gedachtengang in de memorie dat het streven er op gericht moet zijn deze gebruikers een behandeling te doen ondergaan, en dat de verslavingstoestand van de betrokkene reden kan zijn voor een genuanceerd vervolgingsbeleid.

De leden van de A.R.P.-fractie vroegen, waarom de bewindslieden het noodzakelijk achten, dat voor 'het aanwezig hebben' en voor 'het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen' van een voor eigen gebruik bestemde geringe hoeveelheid van de tot lijst I behorende stoffen een afzonderlijke maximale strafbedreiging wordt gesteld, zoals wordt voorgesteld in artikel I, sub K? Achten de bewindslieden dit passend in de internationale rechtsorde?

Het kwam deze leden voor, dat het niet doenlijk is, voor elk der op lijst I voorkomende middelen precies te omschrijven wat een geringe hoeveelheid is, maar wellicht zijn de bewindslieden bereid mee te delen, waaraan zij denken bij de zinsnede 'een geringe hoeveelheid, bestemd voor eigen gebruik'. In elk geval zouden deze leden willen weten, of de bewindslieden onder de woorden 'voor eigen gebruik' ook bezitoverdracht tussen gebruikers onderling verstaan.

De leden van de P.P.R. en de P.S.P.-fracties deelden, vanzelfsprekend, de zorgen van de Regering inzake misbruik van deze categorie drugs. Waar de meningen uiteenlopen, betreft het een doeltreffende wijze waarop handel en gebruik hiervan kunnen worden teruggedrongen. In dit verband hadden deze fracties waardering voor de lagere strafbedreiging tegen het bezit voor eigen gebruik. Liever hadden zij hier echter in het geheel geen strafbaarstelling gezien. Wat de redelijke zin is van een strafvervolgning tegen drugverslaafden ontging hun namelijk. Zelfs de aankondiging van een 'genuanceerd vervolgingsbeleid', middels sepot dan wel veroordeling onder voorwaarde van het zich onder behandeling stellen, vermag niet te overtuigen. Strafrechtspleging lijkt een oneigenlijke wijze om via dwangverpleging de volksgezondheid te bevorderen!

5. De strafbaarstelling van de handel in en het aanwezig hebben van henneproducten

A. Algemeen

In aansluiting op hetgeen zij eerder in dit verslag hadden opgemerkt vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie of het niet mogelijk is gebruikers (misbruikers) van henneproducten te bejegenen als bij voorbeeld alcoholgebruikers (misbruikers) en gebruikers van op doktersrecept verkregen ('verdovende') geneesmiddelen (gebruik al dan niet in combinatie met alcohol), die aan het maatschappelijk- en/of werkverkeer deelnemen.

Handhaving van een algehele verbodsbepaling van het bezit voor eigen gebruik van henneproducten (ook al levert dat bezit bij een hoeveelheid die de 30 gram niet te boven gaat slechts een overtreding op) achtten deze leden niet aanvaardbaar, als men bij voorbaat al weet dat het verbod in grote mate zal worden overtreden omdat het strafwaardige van het feit niet aansluit bij het rechtsgevoel van velen.

Deze leden meenden voorts dat de handel in henneproducten gereguleerd vrijgegeven kan worden, met dien verstande dat overheidstoezicht op kwaliteit, prijs en verkoop geregeld wordt, dat maatregelen getroffen worden dat aan jeugdigen beneden een bepaalde leeftijd niet mag worden verkocht, dat een mogelijkheid tot advies, opvang en verwijzing wordt geschaapen e.d.

De leden hier aan het woord vroegen tevens, wat wordt bedoeld met de zinsnede op blz. 19 dat 'ten aanzien van dit gebruik (van henneproducten) nog niet de mogelijkheid bestaat om door middel van wettelijke regelingen de risico's te beperken'. Aan welke wettelijke regelingen wordt dan gedacht? Denkt de regering ook aan een 'legalisering' van de verkoop (zoals indertijd geopperd door de Raad van de Jeugdvorming), zodat bij de verkoop tevens controle op kwaliteit en prijs, en advies en begeleiding kunnen plaatsvinden?

Gaarne zouden deze leden nog van de regering vernemen waarom in de Amerikaanse staat Alaska volgens radioberichten legalisering van de verkoop van henneproducten kan plaatsvinden en waarom in de staat Oregon gevangenisstraffen voor het bezit van henneproducten voor eigen gebruik konden worden gegeven.

De leden van de K.V.P.-fractie vroegen zich af hoe enerzijds de bewindslieden kunnen stellen dat een volledige decriminalisering van het in bezit hebben voor eigen gebruik van henneproducten niet mogelijk is, gezien de artikelen 4 en 33 van het Enkelvoudige Verdrag, en anderzijds dit bezit en elk handelen onder artikel 3 van de Opiumwet genoemd, wanneer er geen grotere hoeveelheid dan 30 gram aangetroffen wordt, nagenoeg straffeloos maken.

Immers ingevolge artikel 11, lid 4, van de Opiumwet worden het tweede en derde lid van het artikel niet van toepassing verklaard indien het feit een hoeveelheid betreft van de in artikel 3 bedoelde middelen van ten hoogste 30 gram, terwijl het risico dat men een geldboete subsidiair vervangende gevangenisstraf krijgt praktisch op nihil geschat moet worden, omdat de vervolging van dit feit zo goed als zeker komt te vervallen. Maar zelfs wanneer deze grens overschreden wordt, is niet zeker dat dan tot strafvervolging zal worden overgegaan. Deze twijfel wordt gevoed door de opmerking in de memorie van antwoord inzake de nota (11 742, nr. 8, blz. 7, tweede alinea) waarin erop gewezen wordt dat in de taak van het opsporingsapparaat verschuivingen zullen optreden en het zwaartepunt zal worden verlegd naar de handel in drugs met onaanvaardbaar risico; (idem blz. 22, laatste alinea, en blz. 24, en volgende).

De memorie van toelichting heeft, aldus deze K.V.P.-leden, allerwege de indruk gewekt dat bezit, gebruik en de handel in henneproducten praktisch vrijgegeven worden. Indien deze indruk juist is, is dit dan niet in strijd met de verklaring van de Minister van Justitie, onlangs nog gedaan in een interview, dat een wet, welke men niet van plan is uit te voeren onaanvaardbaar is? Deze leden waren dan ook van mening dat het een slechte zaak is om de schijn te wekken dat men handelt in overeenstemming met internationale verdragen, doch in werkelijkheid daarmee de hand licht. Formeel is de wet in overeenstemming met het EV maar twijfel rijst of door het vervolgingsbeleid van Justitie de wet materieel inhoud gegeven zal worden, met andere woorden of de Minister van Justitie van plan is een reëel vervolgingsbeleid te laten voeren.

Indien deze twijfel weggenomen wordt doordat de Minister zal verklaren dat hij een reëel vervolgingsbeleid zal voeren, is dan de wet hanteerbaar?

De leden van de K.V.P.-fractie vroegen voorts, waarop de bewindslieden hun hoop baseren dat de markten voor henneproducten en voor drugs met onaanvaardbare risico's gescheiden zullen worden?

Gesteld dat dit zo zou zijn, vloeit dan daaruit niet een veel groter gevaar voort, te weten dat Nederland een eldorado wordt voor degenen die henneproducten willen verhandelen en zal dan die handel niet onvermijdelijk tot grote smokkel naar de ons omringende landen leiden, zulks ondanks de bewering van de bewindslieden dat het in Nederland gevoerde beleid geen inbreuk mag maken op de internationale rechtsorde?

Bij de beschouwingen in deze paragraaf misten de leden van de V.V.D.-fractie een afweging van de voor- en nadelen van een lichter strafrechtelijk regime voor de henneproducten.

Zij achtten het scheiden van de markten voor henneproducten en voor drugs met onaanvaardbaar risico een illusie, omdat gebleken is dat in zeer vele gevallen deze markten zich bevinden in de zogenaamde subcultuur, waar zowel gebruikers als handelaars elkaar regelmatig ontmoeten.

De A.R.P.-leden van de commissie stelden, dat naar hun mening een verminderde strafbedreiging voor de binnenlandse handel in henneproducten, gepaard gaande met een strenger regime op het gebied van drugs met onaanvaardbaar risico de binnenlandse handel in henneproducten onbedoeld zou kunnen bevorderen. De bewindslieden stellen, dat de hoogte van de strafbedreiging voor de grensoverschrijdende handel in henneproducten mede is gebaseerd op het uitgangspunt dat het in Nederland gevoerde beleid geen inbreuk mag maken op de internationale rechtsorde. Past een door deze leden voorziene toeneming van de binnenlandse handel – mede door vreemdelingen die vanwege een gedifferentieerd beleid in ons land hier heen komen – in de internationale rechtsorde?

De leden van de A.R.-fractie zouden gaarne vernemen, hoe de bewindslieden oordelen over de suggestie van het Nationaal Centrum voor Geestelijke Volksgezondheid om uitleveringsverdragen te sluiten met andere landen, zodat iedere overtreder uiteindelijk wordt behandeld op grond van de in eigen land geldende wettelijke bepalingen. De Nederlandse gebruiker zal dan in het buitenland geen naar Nederlandse maatstaven gemeten 'waanzinnig hoge' straffen krijgen opgelegd, terwijl het omgekeerd voor buitenlandse handelaren minder aantrekkelijk zal worden in ons land te opereren. Is een dergelijke suggestie tijdens de veelvuldige internationale contacten reeds aan de orde geweest, in welke mate werd deze positief dan wel negatief ontvangen en verdraagt deze zich met het Enkelvoudig Verdrag?

Ten aanzien van het onderscheid tussen gebruik van en handel in henneproducten schreven de bewindslieden in de memorie van antwoord op de nota 11 742, nr. 8, blz. 29), dat het niet zozeer gaat om dit onderscheid, maar veeleer om dat tussen gebruik, bezit voor eigen gebruik en bezitsoverdracht tussen gebruikers onderling enerzijds en de meer professionele handel anderzijds. De leden van de A.R.-fractie erkenden weliswaar het onderscheid tussen bezitsoverdracht tussen gebruikers onderling en de professionele handel, maar gaven te kennen dat het niet denkbeeldig is, dat de gebruikers die vandaag aan bezitsoverdracht doen, zich morgen wellicht op het pad van de professionele handel kunnen wagen. Waarom hebben de bewindslieden in de gekozen hoeveelheid van 30 gram een marge gelaten voor overdracht van bezit tussen gebruikers onderling? Zal de geringere strafbedreiging – zeker gelet op de relatie die de bewindslieden steeds leggen – niet bevorderlijk zijn voor bezitsoverdracht en voor het steeds aanwezig hebben van de 'maximale' hoeveelheid van 30 gram, waardoor wellicht op korte termijn de binnenlandse handel kan worden gereduceerd, maar waardoor tevens op langere termijn deze handel in de meer professionele richting dreigt te worden gestimuleerd?

De P.P.R.- en P.S.P.-leden van de commissie stelden de vraag waarop de Regering haar bewering baseert dat aan het gebruik van henneproducten

'een niet te verwaarlozen risico voor de samenleving' (memorie van toelichting blz. 16) is verbonden? Deze stelling is met betrekking tot het gebruik van hennepproducten – op zijn zachtst gezegd – niet meer waar dan tot dat van spiritualiën en tabak. Terecht is in die gevallen hoogstens voorzien in strafbaarstelling van zodanig onmatig gebruik, dat gevaarlijke of hinderlijke gevolgen heeft. Waarom wordt voor hennepproducten van dit beginsel afgeweken?

Zijn de bewindslieden het ermee eens, zo vroegen de leden van de C.H.U.-fractie, dat het wegnemen van stigmatisering als bedoeld in paragraaf 6 juist bevorderend kan werken op de sociale aanvaardbaarheid met betrekking tot het gebruik van hennepproducten? De bewindslieden hopen een scheiding van markten – voor hennep, respectievelijk voor drugs met onaanvaardbaar risico – te kunnen bevorderen. Waarop is deze hoop echter gebaseerd? Zal de ene markt niet sterk worden uitgebreid en de andere daarin onderduiken?

Gesteld wordt in de memorie van toelichting, dat de handhaving in de wet van hennep en hennepproducten is gebaseerd op internationale verdragsverplichtingen. Is dit de enige reden, dat bedoelde producten in de wet blijven, informeerden deze leden.

De indieners stelden, dat de handel in drugs met onaanvaardbaar risico steeds meer in de sfeer van de professionele criminaliteit komt te liggen, weshalve een verhoging in strafbedreiging wordt voorgesteld. Geldt het eerste ook niet voor de handel in hennepproducten, zo werd gevraagd, en dienen de gevolgen dan ook niet navenant te zijn?

De bewindslieden geven ten aanzien van drugs met onaanvaardbaar risico een overzicht van de strafmaxima in de andere landen. Kunnen zij ook een overzicht geven van de in deze en andere Europese landen gehanteerde straffen in vergelijking met de voorgestelde straffen in Nederland, maar dan toegepast op de handel in en het gebruik van hennepproducten?

Hoe denken de bewindslieden, zo vroegen de leden van de C.H.U.-fractie, te bevorderen dat het gebruik van hennepproducten niet toeneemt, door het in bezit hebben van kleine hoeveelheden hennepproducten terug te brengen tot overtreding. Als grens wordt daarbij gehanteerd 30 gram voor eigen gebruik en bezitsoverdracht.

Wat wordt precies onder bezitsoverdracht verstaan? Heeft deze ook te maken met handel, bij voorbeeld kleinhandel? (Vergelijk met de memorie van antwoord inzake de nota, sub 1.4.7 waar over groothandelaren wordt gesproken. Ook wordt gesproken over niet-professionele handel). Betekent dit, dat verstrekking van kleine hoeveelheden hennep onder het regime van de overtreding wordt gebracht? Betreft bezitsoverdracht hier hoeveelheden kleiner dan 30 gram of soms veelvoud van 30 gram bestemd voor kleingebruikers? Waarom bestaat er geen aanleiding gebruikers van hennepproducten tevens van handel te verdenken (memorie van antwoord sub 2.4.2)? Moet deze uitspraak in verband gebracht worden met hetgeen verderop in die memorie te lezen staat . . . 'dat de politie het gebruik van hennepproducten niet volledig uit het oog verliest', waarbij dan de woorden 'niet volledig' de sleutelwoorden vormen?

Over de hennepproducten merkten de leden van de C.P.N.-fractie op dat de beoogde wetwijzigingen hier niet geëigend lijken de bestaande problemen tot een oplossing te brengen. Deze leden waren van mening, dat de vraagstukken die door legalisering van de handel zouden worden opgeroepen nog niet voldoende opgehelderd zijn om thans daartoe verantwoord te kunnen besluiten. Zij vermochten echter niet in te zien hoe de voorgestelde wetwijzigingen er werkelijk afdoende toe kunnen bijdragen dat de handel in hennepproducten zoveel mogelijk gescheiden wordt van de handel in drugs met onaanvaardbaar risico. Daardoor wordt de dreiging van verdere penetratie van hard-drugs in ons land – met alle zeer ernstige gevolgen van dien – niet afgewend.

De leden behorende tot de fractie van de S.G.P. onderschreven geenszins de gedachte van de bewindslieden dat het wenselijk is te streven naar het

volledig buiten het strafrecht brengen van de henneproducten. Is hun indruk juist, dat de bewindslieden slechts met grote tegenzin het aanwezig hebben van henneproducten voor eigen gebruik strafbaar stellen? Kan Nederland huns inziens nog steeds als een loyale verdragspartner beschouwd worden? Moet uit wat de memorie van toelichting over het te voeren vervolgingsbeleid ten deze opmerkt afgeleid worden dat in de praktijk dit strafbare feit zelden of nooit vervolgd zal worden?

Komt dit de geloofwaardigheid van de wet ten goede? Is het geoorloofd met een beroep op het opportuniteitsbeginsel dit wetsartikel buiten werking te stellen? Deze leden vroegen tevens of de bewindslieden het geen belemmering achten dat, als het aanwezig hebben van een geringe hoeveelheid henneproducten voor eigen gebruik als overtreding strafbaar zou worden, de mogelijkheid van preventieve hechtenis vervalt? Heeft dit consequenties voor de mogelijkheden van onmiddellijke hulpverlening?

De leden van de G.P.V.-fractie hadden weinig waardering voor het voorstel om het gebruik van henneproducten niet meer als een misdrijf maar als een overtreding aan te merken. Zij vreesden dat hiervan een stimulerende werking op het gebruik zal uit gaan. Moet immers niet worden verwacht dat de kans om zo'n overtreding te constateren zeer gering is en dat het de reeds overbelaste opsporingsambtenaren nauwelijks nog zal motiveren zich hiervoor in te spannen? Wat is de ratio van het voorstel om de handel in henneproducten wel en het gebruik niet als misdrijf aan te merken. De schadelijkheid voor de gezondheid van de mens en voor de samenleving betreft immers juist het gebruik van deze middelen.

Deze leden stelden dat juist een overtuigende strafbaarheid van de gebruiker gehandhaafd dient te blijven, opdat men juist door middel daarvan de handelaars kan achterhalen.

Bestaat er – zo vroegen de leden van de G.P.V.-fractie – wel voldoende eenheid tussen de gemeenten in het politieel beleid?

Hebben de bewindslieden de zekerheid, zo vroegen deze leden, dat aan de handel in henneproducten geen criminele kanten zitten en verwachten zij die in de toekomst ook niet? Moet niet worden gevreesd dat een strengere aanpak van de handel in beide categorieën verdovende middelen tot gevolg zal hebben dat de daardoor veroorzaakte schaarste aan verdovende middelen de prijs zal opdrijven, zodat criminaliteit waarschijnlijker wordt?

Deze leden erkenden dat er niet in sterke mate sprake is van een biologische stepping stone bij het gebruik van henneproducten. Minder overtuigd waren zij evenwel van de afwezigheid van een maatschappelijke stepping stone. Zij zouden graag de mening van de bewindslieden hierover horen. Moet niet worden gevreesd dat door het min of meer accepteren van het gebruik van henneproducten er een situatie zal ontstaan, waarin dit gebruik als maatschappelijk normaal zal worden beschouwd? Zal van zo'n situatie niet een stimulans kunnen uitgaan tot het gebruik van zwaardere middelen?

Ten slotte wezen de hier sprekende leden erop dat de strafbaarstelling ook van henneproducten vroeger een duidelijke functie had en huns inziens nu nog dient te hebben. Zij bedoelden daarmee dat duidelijk door de overheid een publieke norm werd gesteld, waarvan een positief effect uitging op de jeugd. Deze leden vreesden dat met de voorgestelde maatregelen dit effect voor een deel helaas wordt teniet gedaan.

B. De grens van 30 gram

Van vele zijden uit de commissie werd kritisch gereageerd op het voorstel van de regering ten aanzien van het aanwezig hebben van henneproducten de grens tussen misdrijf en overtreding te leggen bij een gewichtshoeveelheid van 30 gram.

De leden van de P.v.d.A.-fractie was niet duidelijk, welke de 'opsporingstechnische redenen' zijn om tussen overtreding en misdrijf een grens van 30 gram te stellen (blz. 17). Dat het gewenst is 'een' grens te heffen was hun wel

duidelijk en in de volgende zinnen wordt gemotiveerd waarom die grens bij 30 gram is gelegd. Deze 'opsporingstechnische redenen' bleven voor hen echter in het duister.

De leden van de DS'70-fractie vroegen welke overwegingen de bewindslieden hebben doen gelden bij het bepalen van juist de grens van 30 gram, behalve het ervaringsfeit, dat 60 % van de geverbaliseerden in het bezit was van 30 gram of minder? Dit argument kan naar het oordeel van deze leden nauwelijks als een serieus argument voor wetgeving gelden, laat staan het enige argument zijn. Zijn er voor de bewindslieden ook argumenten als vermindering van risico's voor individu en samenleving in het geding?

Ook de commissieleden van de V.V.D. kwam de grens van het aanwezig hebben van 30 gram aan henneproducten voor het maken van onderscheid tussen overtreding en misdrijf vooralsnog geenszins overtuigend voor. Al blijkt uit gegevens van de politie dat 60 % van de geverbaliseerde personen 30 gram of minder in hun bezit hadden, dat vormt toch geenszins een bewijs voor de stelling, dat deze 60 % gebruikers zouden zijn en geen handelaars, noch voor de stelling dat bij 60 % der gebruikers het risico van gebruik kleiner zou zijn dan dat bij 40 %. Ook in de memorie van toelichting bij het wetsontwerp wordt de waarde van dit onderscheid duidelijk gerelativeerd.

Zonder te willen stellen, dat één of ander percentage van geverbaliseerden leidraad zou moeten zijn voor de in artikel 11, lid 4 te noemen hoeveelheid, informeerden de leden van de A.R.P.-fractie naar het percentage van de personen die geverbaliseerd ter zake van het 'in bezit hebben' van henneproducten, 20 respectievelijk 10 gram in bezit hadden.

Met nadruk wijzen de bewindslieden erop dat de hoeveelheid van 30 gram zeker niet als 'onschuldig' mag worden aangemerkt. Kunnen de bewindslieden meedelen, of naar hun mening ook gebruik van 20 respectievelijk 10 gram marihuana of hashish risico's oplevert en dus niet als 'onschuldig' kan worden aangemerkt? Waar leggen zij hieromtrent de grens?

De leden van de K.V.P.-fractie vroegen hoe de bewindslieden met nadruk erop kunnen wijzen dat het gebruik van 30 gram marihuana of hashish risico's oplevert en deze hoeveelheid dus zeker niet als 'onschuldig' mag worden aangemerkt, doch niet aangeven welke hoeveelheid dan als absoluut gevaarloos beschouwd mag worden. Kunnen de bewindslieden aangeven waar deze grens ligt? Zo niet is dan het feit dat uit gegevens van de politie blijkt dat ongeveer 60 % van geverbaliseerden ter zake van hennepgebruik slechts 30 gram of minder in bezit had, voldoende reden om deze grens aan te houden? Had de 40 % – toch nog altijd een zeer omvangrijke minderheid! – grotere tot grote hoeveelheden in bezit?

De C.H.U.-leden van de commissie vroegen of de grens van 30 gram niet zodanig willekeurig is, dat daarop moeilijk een praktisch justitieel beleid kan worden gebaseerd?

De leden van de fracties van K.V.P. en DS'70 vroegen hoe de Regering zich voorstelt dat de grens van 30 gram vastgesteld zal worden. Zal degene, op wie de stof gevonden wordt, meegenomen worden naar het politiebureau en zal aldaar de stof op een apothekersweegschaaltje gewogen worden? Immers 1 gram meer of minder, zo voegden de leden van de DS'70-fractie daaraan toe, kan strafrechtelijk ernstige gevolgen hebben. Willen de bewindslieden uiteenzetten hoe dit wetsartikel in de praktijk door politie en justitie kan en zal worden gehanteerd? Is het de bedoeling van de bewindslieden dat kleine afwijkingen naar boven, indien geconstateerd niet bij de strafrechter worden aangemeld? Als die veronderstelling onjuist is dan blijft de vraag hoe, door wie en waar exact de 30 gram-grens wordt vastgesteld.

Kunnen de bewindslieden ook zeggen, informeerden de leden van de K.V.P.-fractie, of het geheel van de in artikel 3 bedoelde middelen, welke aangetroffen worden bij gebruikers, het gewicht van 30 gram niet te boven mag gaan, of ieder van de bedoelde middelen, dus bijvoorbeeld 30 gram marihuana plus 30 gram hashish?

II. ARTIKELEN

Artikel 1 sub B en sub C

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of de Regering uiteen kan zetten waarom het verbod ten aanzien van de middelen vermeld op lijst II niet eveneens in artikel 2 is ondergebracht, daar een splitsing van de middelen in die, welke in artikel 2, en die welke in artikel 3 genoemd worden, niet voortvloeit uit de aard der handelingen, welke ten opzichte van de ene of van de andere groep verboden worden (zoals dat onder de vigerende wet wel het geval is)?

Leden van de V.V.D.-fractie stelden de vraag of de door de bewindslieden voorgestelde differentiatie in strafbedreigingen, afhankelijk van het risico dat aan het gebruik van een middel is verbonden, wel consequent is uitgewerkt in de artikelen 2 en 3. Immers, zo stelden deze leden, de uitbreiding van de werkingssfeer zal in de toekomst uitsluitend op basis van artikel 2 kunnen plaatsvinden. Waarom is in artikel 3 voor een limitatieve opsomming gekozen? Is het bij voorbaat uitgesloten dat in de toekomst bepaalde middelen onder het minder strenge regime van artikel 3 zullen (moeten) worden gebracht?

Artikel 1 sub C

Kan de Minister meedelen, vroegen de P.v.d.A.-commissieleden, waarop de uitbreiding berust van het aantal verboden met de categorieën B (bereiden, bewerken enz.) en D (vervaardigen) in het voorgestelde artikel 3 ten opzichte van artikel 3 van de huidige wet, dat slechts de categorieën A en C van het ontwerp noemt?

Artikel 1 sub E

De tot de V.V.D.-fractie behorende leden zouden graag meer in concreto worden geïnformeerd over de materiële regelen die omtrent het voorschrijven van geneesmiddelen in artikel 4, eerste lid, zijn bedoeld.

Wat wordt voorts bedoeld met de opmerking dat 'door de wijziging een basis wordt verschaft voor het stellen van regelen omtrent het voorschrijven van vervangende middelen, zoals methadon'?

Artikel 1 sub G

De leden van de V.V.D.-fractie informeerden waarom in de leden 5 en 6 van artikel 6 een administratiefrechtelijke sanctie wordt voorgesteld? Is, waar de beroepsbeoefenaar partieel kan worden beperkt in zijn beroepsuitoefening, dit niet nadelig voor de patiënt? Zijn bestaande wettelijke mogelijkheden in het strafrecht en tuchtrecht niet adequaat?

Artikel 1 sub I

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren nog niet overtuigd van de noodzaak om voor handhaving van de verbodsbepalingen (ter zake van de als misdrijf gekwalificeerde delicten) in de Opiumwet ruimere opsporingsbevoegdheden (met betrekking tot onderzoek aan lichaam en kleding) te geven dan die, waarin artikel 56 Sv. voorziet.

Wil de Regering de wenselijkheid van ruimere bevoegdheden wat uitgebreider motiveren dan in de memorie van antwoord op de nota en in de memorie van toelichting op het wetsontwerp is geschied?

De leden van de A.R.P.-fractie zagen weliswaar bezwaren tegen de ruime opsporingsbevoegdheden, neergelegd in lid 5 van artikel 9, maar waren nog niet overtuigd dat deze bevoegdheden dienen te worden beperkt tot de als misdrijf strafbaar gestelde feiten. Waarom kunnen deze bevoegdheden thans worden gemist bij de als overtreding strafbaar gestelde feiten? Bij de wetswijziging, die op 28 juni 1956 tot stand kwam, stelde de Regering in de memorie van antwoord onder meer: 'Zonder die bevoegdheid kan geen afdoende handhaving der opiumbepalingen worden verkregen, terwijl dit toch noodzakelijk is, zowel in het belang van de Nederlandse volksgezondheid, als met het oog op de internationale verplichtingen, welke ons land heeft na te komen'. Hechten de huidige bewindslieden aan deze overweging minder waarde?

Artikel I sub K

De bewindslieden stellen, dat lid 1 van artikel 10 tevens het bestaande artikel 10, tweede lid omvat, hiermee wellicht bedoelend dat lid 1 onder andere verwijst naar artikel 2, lid 1, alwaar onder C wordt verboden de aldaar bedoelde middelen 'aanwezig te hebben'. De leden van de A.R.-fractie waren nog niet overtuigd, dat deze clause ten aanzien van alle in het huidige tweede lid genoemde personen voldoende waterdicht is. Kunnen de bewindslieden één en ander verduidelijken?

Artikel I sub K en sub L

De leden van de A.R.-fractie zouden gaarne, met name van de tweede ondergetekende van het ontwerp van wet, vernemen waarom in de voorgestelde artikelen 10, de leden 2, 3 en 4 alsmede 11, de leden 2 en 3 sprake is van twee hoofdstraffen, die tegelijkertijd kunnen worden opgelegd. Zijn deze bepalingen wel overeenkomstig het bepaalde in artikel 61, lid 2 juncto artikel 9 van het Wetboek van Strafrecht? Heeft de bewindsman wellicht het voornemen bepalingen in dit wetboek ter zake te wijzigen?

De voorzitter van de commissie,
Veder-Smit

De waarnemend griffier van de commissie,
Witteveen